

De kachel in

De vernieuwde Nederlandse spelling mag dan een grote storm in een klein glas water geweest zijn, heel wat nascholars, uitgevers en softwareontwikkelaars beschouwden het als hun morele plicht extra in dat glas te roeren. Het resultaat is een nog altijd groeiende berg oefenmateriaal van die goeie ouwe losse invulzintjes, de ene berg al wereldvreemder dan de andere. Ik had gehoopt dat de nascholars, handboekenschrijvers en softwareontwikkelaars massaal een modern didactisch sausje zouden gieten over dat spellingonderwijs: spelling geïntegreerd in andere componenten van het vak Nederlands of een inductieve ervaringsgerichte aanpak, om maar iets te zeggen. Helaas, traditie viert nog steeds hoogtij. We hoeven er dan ook niet op te hopen dat onze leerlingen nu beter zullen spelen. Misschien is dat nu minder een ramp dan vroeger. Vooral het onderwijs Nederlands aan anderstaligen heeft het aureool rond spelling de laatste jaren sterk gerelativeerd (of beter, tot zijn juiste proporties teruggebracht). Taalvaardigheid en taalbeschouwing worden nu veel rijker en zinvoller ingevuld dan pakweg tien jaar geleden. Betekent dit dat spellingonderwijs de kachel in moet? Nee, maar het had een moderne didactische facelift meer dan verdiend.

Tot daar deze wat kritische inleiding op een wandeling door spellingsoftware. Die is niet minder traditioneel dan de vele nieuwe schoolboeken, maar ik gun ze het voordeel van de twijfel. Recent onderzoek van vreemdetalensoftware, uitgevoerd aan de Universiteit Antwerpen (UIA), heeft uitgewezen dat leerlingen graag met talensoftware werken en er onder meer hun schrijfvaardigheid mee verbeteren. Motivatie is hier het codewoord en de kans is reëel dat moedertaalsoftware eveneens zo'n effect heeft. Voorts biedt taalsoftware veel mogelijkheden tot differentiatie en remediëring. Ten slotte kunnen leerlingen er perfect individueel mee werken, thuis of in de klas. De eerste drie programma's zijn op maat van het onderwijs gemaakt, want manipuleerbaar en met verschillende didactische opties. De laatste drie zijn van algemenere aard.

Jan T'Sas

DE NIEUWE SPELLING

De nieuwe spelling is zowel geschikt voor zelfstudie als voor gebruik in de les. Het programma bevat oefeningen, veelal losse invulzinnen, al of niet met uitleg of feedback. Daarnaast maakt het de leerkracht ook mogelijk zelf een oefeningenpakket samen te stellen uit het aanbod van woordenlijsten. Scores van leerlingen opvolgen en de resultaten afdrukken kan ook. Je kan bovendien een demoversie downloaden via Internet (www.traffic.be).

KOSTPRIJS: 950 BEF

*Uitgeverij Plantyn, Santvoortbeeklaan 21-25,
2100 Deurne, tel. (03)360 04 52,
fax (03)360 03 30*

DE WERKWOORDEN

De werkwoorden zoekt in op het voor sommige leerlingen meest problematische aspect van de Nederlandse spelling. Dat gebeurt met veel uitleg en theorie, die evenwel door veelvuldig gebruik van grammatische terminologie veeleer geschikt is voor aso-leerlingen. Ook in de oefenzinnen (lees: losse invulzinnen) komen werkwoorden voor die ver van ieders taalbed staan. Gelukkig kan de leerkracht zelf oefeningen samenstellen. Hij kan ook de vorderingen van de leerlingen nagaan, hun scores in kaart brengen en afdrukken maken naar believen.

KOSTPRIJS: 950 BEF

*Uitgeverij Plantyn, Santvoortbeeklaan 21-25,
2100 Deurne, tel. (03)360 04 52,
fax (03)360 03 30*

SPELLINGDISKETTE

Voor de derde graad van het basisonderwijs is er de *Spellingdiskette*. Hier worden de nagels van de Nederlandse doodskist allemaal veel speelser opgevat met elf woord-

spellen (anagram, verstoppertje, optelwoord,...) en de mogelijkheid tot visueel dictee. Pictogrammen en geluidseffecten verlevendigen het programma. De woordenlijst waaruit wordt geput, kan je aanvullen met eigen oefeningen. De score van leerlingen opslaan kan ook.

KOSTPRIJS: 1295 BEF

*Uitgeverij Abimo, Beukenlaan 8,
9250 Waasmunster,
tel. (052)46 24 07, fax (052)46 19 62*

DE ELEKTRONISCHE SPELWEG

De Elektronische Spelweg is een sober en duidelijk individueel oefenpakket voor jongeren en volwassenen waarin je alle nieuwigheden inoefent. Je krijgt uitleg bij fouten of vraagt erom indien nodig. Het aantal oefeningen is instelbaar. Na aankoop en registratie kan je zelfs een beroep doen op een telefonische helpdesk.

KOSTPRIJS: 450 BEF

*Standaard Uitgeverij, Belgiëlei 147a,
2018 Antwerpen,
tel. (03)285 72 00, fax (03)285 72 99*

SPELBREKER

Spelbreker stelt de Nederlandse spelling voor als een menu met veel gangen. Elke gang bevat duidelijke theoretische uitleg met heel veel voorbeelden. Je kan vervolgens oefeningen maken à la *juist of fout* of via invulzinnen. Bij elke fout kan je zelf feedback opvragen. Die beperkt zich tot één regel, waardoor de continuïteit van de oefening niet in het gedrang komt. Met veel fruitige icoontjes oogt het programma ook leuk.

KOSTPRIJS: 1850 BEF

*Standaard Uitgeverij, Belgiëlei 147a,
2018 Antwerpen,
tel. (03)285 72 00, fax (03)285 72 99*

WERKWOORDSPELLING

Tot de reeks educatieve cd-roms (Eduroms) van Addo Stuur en Eric Jan Van Dorp (AW Bruna) behoort ook *Werkwoordspelling* (voor 10- tot 12-jarigen). Leerlingen krijgen invuloefeningen voorgeschoteld volgens drie moeilijkheidsgraden. Een correct antwoord levert lovende gesproken commentaar op (en soms ook een foto van een olifant). Een fout antwoord leidt stevast tot 'Probeer het nog een keer'. Uitleg en theorie ontbreken hier echter volledig, net als didactische strategieën. De leerkracht kan zelf geen oefeningen inputten of manipuleren, laat staan scores van leerlingen bewaren en opvolgen. Afdrukken? Nooit van gehoord. Toch kritisch bekijken, deze Eduroms...

KOSTPRIJS: 395 BEF
Medio – The cd-rom company,
Gen. Meiserplein 3, 1000 Brussel,
tel. (02)735 50 20, fax (02)735 66 10,
E-MAIL: medio@club.innet.be

* * *

Bovenstaand overzicht is aangevuld door Marc Vanderlocht met de cd-rom

FOUTLOOS SPELLEN VAN WERKWOORDEN

Om zijn aanvangsniveau te bepalen, start de leerling met de begintoets van *Foutloos spellen van werkwoorden*. De zeven modules van het programma (tegenwoordige tijd, voltooid deelwoord enz.) verlopen telkens op een gelijkaardige manier: één of meer uitlegschermen worden afgewisseld met opdrachtschermen waarin de leerling enkele oefeningen

maakt. Op het einde van de les is er een eindtoets met 10 tot 15 oefeningen; bij een zwakke score kan men enkele extra oefeningen maken. Naast de verschillende lessen bevat het programma ook een infomodule met een korte samenvatting van de verschillende lessen, een lijst van onregelmatige werkwoorden en de betekenis van een aantal grammaticale begrippen. Na het doorlopen van de verschillende lessen kan de leerling de eindtoets afleggen. Door zijn resultaat van de begin- en eindtoets te vergelijken, krijgt hij een objectief beeld van zijn vorderingen.

Het programma heeft een aantal pluspunten: het is gebruiksvriendelijk; de grafische vormgeving is aantrekkelijk; de lesteksten zijn kernachtig en duidelijk geformuleerd; de hoeveelheid informatie per scherm is goed gedoseerd; de afwisseling tussen informatie en oefeningen werkt motiverend. Toch moeten we ook wijzen op een aantal beperkingen, bijvoorbeeld dat het programma de resultaten en vorderingen van slechts één leerling tegelijk kan bijhouden. De meest fundamentele beperking is dat het eerder om een instructie- dan om een oefenprogramma gaat. Het aantal oefeningen per les is beperkt en er zijn geen oefeningen waarbij de inzichten uit de verschillende lessen samen aan bod komen, tenzij in de begin- en eindtoets. Als je het programma volledig doorlopen hebt, krijg je het gevoel dat je klaar bent om nu echt te gaan oefenen, maar helaas ... dan is het afgelopen.

KOSTPRIJS: 990 BEF
PBNA Electronic Publishing,
Postbus 9053, NL-6800 GS Arnhem,
tel. 00-31-26-384 33 33,
fax 00-31-26-384 33 99,
E-MAIL: pbnainfo@pbna.com,
WEBSITE: www.pbna.com

Jan T'Sas, J. de Geyterstraat 22, 2660 Hoboken
jan.tsas@skynet.be

Marc Vanderlocht, PMS-centrum, Regastraat 12, 3000 Leuven
marc.vanderlocht@tijd.com

